

bati, udeležiti se »političnega« shoda, ko se je bal javno odpreti usta, četudi samo v obrambo, ta doba je že davno minila. Zlasti premenitev volilnega reda, v katerem se razširja volilno pravo na široke sloje, kategoriški imperativ vsakemu naprednjemu učitelju, da se ne izogiblje politični borbi in političnemu življenju, ampak da po delavni udeležbi poizkuša pridobiti javno mnenje za napredno stvar.

Po seonjih izkustvih bo prva naša naloga, spomniti javnost na našo pravično zahtevo, da bi bili v redovih nove zbornice tudi učitelji — poslanci. Od izpolnitve te zahteve učitelji takrat ne smemo odstopiti. Pomnoženje mandatov ponuja najlepšo priložnost, da nas upoštevajo, če ne iz stanovskih ozirrov, vsaj iz kulturnih, in da nam končno ugođe. Nečemo vnaprej samo praznih obljub niti laskavih besed. Učiteljstvo bi izvedlo najskrajnejše konsekvence v drobnem narodnem delu, če bi moralo oditi zopet praznih rok.

Toda ne tajimo tudi žalostnega dejstva, da je ta brezuspešnost poslednjih učiteljskih kandidatur večjidel naša lastna krivda. Med nami je še vedno znaten odstotek ljudi, ki nimajo smisla za to stanovsko dolžnost, zakaj v njih še vedno tiči stari, na vse strani odvisni, pohlevni in sključeni kantor. To se mora odpraviti. Najprej je treba, da vsak izmed nas pošteno deluje v šoli in v javnosti. Samozavest in samostojnost prideta sami. Končno igra tu veliko vlogo tudi udobnost in lenoba.

Ako nas teh nečednosti ne reši klerikalna domišljavost, prešernost in neutrudljivost, vladohlepnost klerikalnih prvoboriteljev, seveda, potem bomo prisiljeni reči: Nostra culpa! Nostra maxima culpa!

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Ljubljansko učiteljsko društvo vabi svoje p. n. člane tem potom na redni letni občni zbor, ki bo v sredo, dne 21. februarja, ob osmih zvečer z običajnim vzporedom v gostilni pri Novem svetu na Marije Terezije cesti, v posebni sobi pri vходу na levo.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Pedagoško društvo v Krškem zboruje dne 22. februarja ob 10. uri dop. v risarski dvorani meščanske šole v Krškem. Vzpored: 1. Društvene zadeve in nasveti. 2. Nova pota v jezikovnem pouku. (Poroča g. Josip Brinar.) 3. O umetniški vzgoji. (Por. g. Karel Humek.) 4. Plače meščanskih učiteljev na Kranjskem. (Por. g. nadzornik Ljud. Stiasny.) 5. Najnovejši pojavi na pedagoškem polju.

K prav obilni udeležbi vljudno vabi v imenu odbora Josip Brinar, t. č. predsednik.

Štajersko.

Učit. društvo za ljutomerski in gornjeradgonski okraj je imelo dne 1. svečna občni zbor v Franc-Jožefovi šoli v Ljutomeru. — Predsednik pozdravi navzoče in novega člana tov. Rajha od Sv. Duha na Stari gori. — Tajnik poroča o društvenem delovanju v preteklem letu. Društvo je imelo 6 zborovanj: 4 v Ljutomeru, 1 v Radincih in 1 na Cvenju. Pri teh zborovanjih je bilo 6 predavanj, 7 poročil, 6 dopisov in 15 predlogov. V tem letu je prišlo tudi končno do izpremembe pravil. Društvo je jako napredovalo na pristopu novih članov, namreč od 31 na 45. Blagajnik toži po svoji stari navadi o pomankljivem plačevanju članarin, katere točnost naj bi postala nova navada. Freuensfeldova

ustanova znaša 1000 K, obresti 40 K. Blagajnik predlaga, da se po nekem društvenem sklepu naroči za teh 40 K Gabrščkova mladinska knjižica za 12 šol ljutom. in gornjeradgonskega okraja.

Glede naročitve časnikov za prihodnje leto se je vnela jako živahna debata. »Slov. učitelj« se proglašuje kot nepotreben za društvo in pri glasovanju pade z nad $\frac{2}{3}$ glasov, za 5 glasov.

Pri novih volitvah se je odbor nekaj predrugačil. In sicer sestoji sedaj sledeče: predsednik: nadučitelj Tomazič — Stara cesta; podpredsednik: nadučitelj Cvahte — Mala nedelja; tajnik: učitelj Čeh — Ljutomer; blagajnik: realčni učitelj Kryl — Ljutomer.

Stanovska zavest novoizvoljenega predsednika nam jamči, da bo tudi prihodnje leto društvo vrlo uspevalo.

Tov. Vauda prečita jako zanimiv članek o delovanju okraj. učit. društev in predlaga, naj si napravi odbor za vseletno delovanje nekak načrt.

Ravnatelj Robič se oglasi, da poroča pri zborovanjih o aktualnih pedagoško-didaktičnih in šolsko-političnih vprašanjih, ki jih povzame iz društvenih listov.

Sklepno predlaga tov. Dostal, naj se vabijo še nečlani tovariši v našem okraju k pristopu pismeno s prigrasnico, ki jo naj podpišejo, da bomo enkrat vsi pod skupno stanovsko streho.

Goriško.

Na podlagi novega zakona z dne 14. januarja 1906 št. 10 se je uvrstilo učiteljstvo goriškega okraja takole:

I. plačilna vrsta z letno plačo 1600 K:

Jug Tomaž, Solkan, 1858*); Benko Ivan, Sovodnje, 1864; Poniž Ambrož, Rihenberg, 1864; Strnad Franc, Černiče, 1864; Lukančič Tomaž, Gabrije, 1869; Čopi Josip, Cerovo, 1872; Sedevič Blaž, Vogrsko, 1872; Kragelj Josip, Gradišče, 1874; Lovrenčič Matija, Št. Peter, 1874; Orel Josip, Prvačina, 1876; Vilhar Franc, Kronberk, 1876; Furlani Leopold, Standrež, 1877; Zorn Ivan, Vrtojba, 1880; Bajt Franc, Ajdovščina, 1880; Bele Anton, Osek, 1880; Mlekuž Anton, Čepovan, 1881; Rustja Anton, Tribuša, 1880; Balič Josip, Vrh, 1881; Čibej Edmund, Dol, 1881; Medvešček Peter, Sv. Križ, 1881; Vodopivec Janko, Kamnje, 1881; Budal Josip, Podgora, 1882; Kavš Ivan, Šmarje, 1882; Vrč Alojzij, Kanal, 1884; Cencič Davorin, St. Florjan, 1885; Prinčič Edvard, Pevma, 1885.

II. plačilna vrsta z letno plačo 1400 K.

Križman Ignacij, Dornberg, 1886; Pavlin Leopold, Ročinj, 1886; Leban Franc, Trnovo, 1887; Sušmelj Josip, Ravnica, 1887; Možina Anton, Brje, 1888; Poberaj Avgust, Kojsko, 1889; Strgar Franc, Deskle, 1889; Tomazič Andrej, Lokavec, 1889; Krnac Anton, Vipolže, 1891; Bitežnik Josip, Bate, 1893; Vižintin Rudolf, Renče, 1893; Medeot Anton, Ločnik, 1892; Kodrič Artur, Podgora, 1894; Križman Franc, Šempas, 1894; Golja Franc, Levpa, 1895; Urbančič Alojzij, Miren, 1895; Vidoc Josip, Ločnik, 1895; Širca Ernest, Podgora, 1895; Pavlica Ulrich, Bukovica, 1897; Urbančič Josip, Bilje, 1897; Benič Mavricij, Vedrijan, 1898; Gorjup Rihard, Avče, 1898; Klavora Henrik, Gorenje polje, 1898; Kumar Rudolf, Šmartno, 1898; Merljak Franc, Batuje, 1898; Merrolja Franc, Dobravlje, 1898; Vodopivec Anton, Grgar, 1898; Bratina Karel, Zablje, 1899; Ferlat Ante, Rupa, 1899; Gradnik Rajko, Kozana, 1899; Kuntih Maks, Solkan, 1899; Orel Rihard, Dornberg, 1900; Rožič Jakob, Gradišče, 1900; Musič Anton, Plevé, 1901; Gregorič Vinko, Opatjeselo, 1901.

III. plačilna vrsta z letno plačo 1200 K*)

Bric Josip, Gabrije, 1902; Drovčnik Josip, Renče, 1902; Zorn Franc, Vrtovin, 1902; Gorjup Alojzij, Lom, 1903; Kunc Ivan, Kal, 1903; Likar Ladislav, Ozeljan, 1903; Peršič Adolf, Voglarji, 1903; Zajec Josip, Srednje, 1903; Baša Franc, Bra-

nica, 1904*); Benko Alojzij, Cerovo, 1904; Juh Ivan, Vedrijan, 1904; Poberaj Josip, Vrata, 1904; Zgonik Viktor, Podlaka, 1905; Turk Franc, Ajdovščina, 1905; Tomažič Viljem, Lig, 1905.

Učiteljice:

I. plačilna vrsta z letno plačo 1400 K.

Kersnik-Rott Leopolda, Pevma, 1868; Urbančič Marija, Podgora, 1879; Bavcon Alojzija, Št. Peter, 1882; Perc Marija, Skrilje, 1884; Jug Josipina, Sovodnje, 1885; Lukman Ana, St. Florjan, 1886; Leban Karolina, Kanal, 1887; Cej Marija, Bilje, 1889; Doljak Kristina, Solkan, 1889; Gulin Alojzija, Šmartno, 1889; Jelšek Amalija, Dornberg, 1890; Kumar Pavla, Kojsko, 1891.

II. plačilna vrsta z letno plačo 1200 K:

Vergna Ida, Standrež, 1891; Krajnik Franja, Kanal, 1892; Tanzera Alojzija, Ločnik, 1893; Strukelj Marija, Ločnik, 1893; Komar Ljudmila, Černiče, 1896; Jug Ana, Vrtojba, 1896; Gostiša Karolina, Standrež, 1897; Jug Marija, Osek, 1897; Pfeifer Marija, Opatjeselo, 1897; Vilhar Zofija, Miren, 1899; Skočir Ernesta, Lokavec, 1898; Bajč Marija, Renče, 1900; Lavrenčič Klementina, Bačuje, 1900; Boštjančič Katarina, Dol, 1901.

III. plačilna vrsta z letno plačo 1000 K.

Mozetič Alojzija, Prvačina, 1881; Bizjak Rozalija, Dornberg, 1898; Fajgelj Cecilija, Šempas, 1900; Klančič Emilija, Podgora, 1901; Prinčič Olga, Cerovo, 1901; Strel Jadvida, Lokve, 1902; Blažič Marija, Kamnje, 1902; Blažica Ernesta, Grgar, 1902; Eržen Ljudmila, Ozeljan, 1902; Sedej Josipina, Šempas, 1902; Šušteršič Angela, Rihenberg, 1902; Lavrenčič Ljudmila, Rihenberg, 1903; Prinčič Ana, 1903; Strel Otilija, Šmarje, 1903; Delak Pavla, Sv. Križ, 1904; Furlani Olga, Standrež, 1904; Legovič Štefanija, Ajdovščina, 1904; Mihel Justina, Miren, 1904; Srebrnič Josipina, Ločnik, 1904; Trošt Elvira, Deskle, 1904. K.

Književnost in umetnost.

Zvonček. Vsebinska 2. številka: 1. Štirje domovi. E. Gangl. Pesem. 2. Ila se je skrila. Andrej Rapč. Povest. 3. Prošnja. E. Gangl. Pesem s podobo v barvotisku. 4. Prepovedan sad. Juraj Pangrac. Povest s podobo. 5. Križi in težave iz mojih dijaških let. Fr. Rojec. Povest. 6. Za visoko ceno. Mihael Levstik. Pravljičica. 7. † Alojzij Pin. Lad. Ogorek. Življenjepis. 8. Zadnje pesmi Alojzija Pina s podobo v barvotisku. 9. Pouk in zabava. Besedna naloga. G. M. — Tepeznica. Emil Adamič. Uglasbena pesem. — Kako visoki so morski valovi. — Koliko tehta ena milijarda. — Zvita opica. — Steklenice iz papirja. — Za kratek čas. — Gozdi v Avstriji. — Evropski vladarji. — V eni minuti. — Najstarejši zvon v Ameriki. — Izdelovanje papirja v Ameriki. — Rešitev.

Bodoči knjižni program »Slovenske Matice«. Knjižni odsek »Slovenske Matice« je poveril v seji dne 28. rožnika 1905. pododseku petorice iz svoje srede nalogo, naj sestavi osnovo bodočemu društvenemu književnemu programu. Omenjeni pododsek je poverjeno mu nalogo v svojih sejah dne 3. in 18. velikega srpana 1905. izvršil in osnovo predložil književnemu odseku. Ta je o tej osnovi v svojih sejah dne 20. vinotoka, 14. listopada, 20. grudna lani in 16. prosinca letos razpravljala, jo z malimi izpremembami sprejel in odboru v odobrenje priporočil. Odbor je njegovemu nasvetu v redni seji dne 18. prosinca t. l. pritril in obenem sklenil, naj se program v časopisih objavi. Njegovo besedilo je sledeče: 1. »Zbornik« se kot perijodična knjiga obdrži v ta namen, da se v njem objavljajo krajše razprave strogo znanstvene vsebine. 2. Letopis ostani še nadalje društvena knjiga za objavljanje pisarniškega poročila. 3. Matica izdaj vsako leto

*) Neusposobljeni učitelji po zakonu.

po eno ali dve monografiji. Kot primerna tvarina tem monografijam se priporočajo sledeče razprave: a) Zgodovina Ilirije, kot spominska knjiga z ozirom na bližajočo se stoletnico. b) Zgodovina ilirizma. c) Zgodovina reformacijske dobe v Sloveniji. d) Bleiweis in Novice, ob stoletnici pokojnikovega rojstva. e) Zgodovina slovenskega naroda. f) Zgodovina slovenske in ostalih slovanskih književnosti. g) Opis ostalih slovanskih pokrajin. h) Prešernov Zbornik. i) Etnografske študije o Slovencih (z ilustracijami). j) Novejše tehnične pridobitve (z ilustracijami). k) Občna zgodovina v monografijah (ilustrirana). l) Zgodovina umetnosti v monografijah (ilustrirana). m) Kemična tehnologija. n) Bakteriologija in mikroskopija (ilustrirana). o) Narodno gospodarstvo. p) Socijalizem in sociologija. q) Poučni spisi iz zdravstva. r) Etika. s) Estetika. š) Poetika. t) Astronomija. 4. Leposlovju naj se pridruže vsako leto vsaj po tri knjige pod splošnimi naslovi a) Knezova knjižnica, b) Zabavna knjižnica, c) Iz svetovne književnosti. Kot tvarina prvima dvema knjigama se priporočajo poleg izvornih leposlovnih del ponatiski izbrani spisov umrlih ali pa tudi še živečih domačih pisateljev. Izdajala naj bi se tudi izvorna dramska dela in pesniški zborniki. Za prevode v knjigi »Iz svetovne književnosti« se priporočajo pesniške antologije; dalje najboljše starejša in novejša slovanska leposlovna in dramska dela ter klasična in moderna dela tujih književnosti. Sprejemajo se pa le prevodi po izvornem besedilu; prevodi iz nemščine se načelno odklanjajo. Vsakemu teh prevodov naj se pridoda kot uvod kratek pregled o avtorjevem življenju in delovanju. Slavno občinstvo se s to objavo opozarja na bodoče delovanje »Slovenske Matice«. Slovenski pisatelji se prav vljudno prosijo, naj stopijo v kolo sodelavcev »Slovenske Matice«, ako niso že med njimi. Program je tako bogat in raznovrsten, da vsakdo, ki čuti v sebi poklic in voljo, najde v njem obširno in hvaležno polje za sodelovanje. Hvaležni mu bodo zato društvo, odbor in društveniki. Kdor bi se utegnil za program natančneje zanimati, ga dobi lahko na ustno ali pisмено zahtevo iz društvene pisarne.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Ormoško učiteljsko društvo na račun pokroviteljine 2. rok v znesku 50 K; Posojilnica na Dolu (Štajersko) 10 K; tov. Alojzija Izlakar nabrala pri veselem omizju v Predvoru 4 krone 65 vinarjev; tov. Fran Leskovar nabral v veseli družbi pri Janku v Novi cerkvi 3-20 K; g. trgovski potnik I. Vernik pri »tarok partiji« v Št. Janžu po tov. V. Bercetu daroval 5 K; Konjiško učit. društvo 12 K; na račun prvega roka 50 K pokroviteljine; tov. Ivan Magerl v Svibnem nabral 12-25 K. — Živeli učiteljski dobrotniki! Živeli nabiralci in nabiralke! Bog plati!

Kolekte poštnih znamk za učiteljski konvikt je zamedel sneg in ne morejo naprej. Bog daj kmalo boljše vreme!

Letnino à 2 K za učiteljski konvikt za leto 1906 so plačali ti-le zavedni tovariši in tovarišice: tov. Fran Ks. Trošt, tov. Jerica Zemljan in tov. Ernestina Jamšek na Igu; tov. Karel Trošt, Ivan Gantar, Fran Zagorc in Ivana Premelč v Št. Jerneju; tov. Matija Hiti in Pavla Brezovšek v Dobu; tov. Fran Zupančič v Št. Rupertu; tov. A. Pirc, M. Antončič, P. Čop, in tov. Ida Papler v Borovnici; učiteljstvo v Boštanjju (6 K); tovariš Jos. Ambrožič v Čatežu; vodstvo deklishe šole v Idriji (8 K); tov. Ivan Schmeidek na Rovih; tov. Anton Pegan v Matenji vasi. — Šolsko vodstvo v Št. Pavlu p. Preboldu (8 K); šolsko vodstvo v Mozirju (4 K); šolsko vodstvo v Sremljah (8 K); šolsko vodstvo v Prihovi p. Konjicah (4 K); šolsko vodstvo na Reki (4 K tov. K. Mejavšek); tov. Alojzij Majcen pri Sv. duhu na Ostrem vrhu. — Tov. Anton Berginc v Sežani; učiteljstvo v Dornbergu (8 K); tov. Josip Tavš v D. Trebuši; tov. Anton Ivanovič na Tatrah; tovariš Adolf Teršič v Voglanjih; tov. Anton Masle v Ricma-